

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący)
SSN Paweł Grzegorzczak (sprawozdawca)
SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku „B.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przy uczestnictwie J. I. i in. (...)

o zniesienie współużytkowania wieczystego działki i współwłasności budynków,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 22 czerwca 2018 r.,

zażalenia uczestnika postępowania T. M.

na postanowienie Sądu Okręgowego w K.

z dnia 13 czerwca 2017., sygn. akt VII Ca (...), WSC (...)

- 1. odrzuca zażalenie w zakresie punktu 1 zaskarżonego postanowienia;**
- 2. oddala zażalenie w zakresie punktu 2 zaskarżonego postanowienia;**
- 3. zasądza od uczestnika postępowania T.M. na rzecz wnioskodawcy oraz uczestników postępowania T.K. i M.K. kwotę 1800 (tysiąc osiemset) złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 czerwca 2017 r. Sąd Okręgowy w K. odrzucił skargę kasacyjną uczestnika postępowania T. M. od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 30 listopada 2016 r., zmieniającego postanowienie wstępne Sądu Rejonowego w K. z dnia 30 listopada 2015 r. przez oddalenie żądania stwierdzenia nieważności umowy sprzedaży i oddalenie żądania stwierdzenia nieważności umowy ustanowienia odrębnej własności lokali oraz sprzedaży z zamianą udziałów.

Sąd Okręgowy wskazał, że zaskarżone skargą kasacyjną postanowienie zapadło w następstwie rozpoznania dwóch apelacji – wnioskodawcy „B.” Sp. z o.o. w W. oraz uczestników M. K. i T. K. Zobowiązany do podania wartości przedmiotu zaskarżenia w apelacji wnioskodawca wskazał kwotę 22 508, 14 zł, taką samą wartość oznaczyli we wspólnym piśmie procesowym apelujący uczestnicy M.K. i T.K. Skoro zatem wartość przedmiotu zaskarżenia w obu apelacjach została ustalona na kwotę 22 508, 14 zł, a skarga kasacyjna odnosi się do postanowienia Sądu drugiej instancji wydanego na skutek rozpoznania apelacji, to wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej nie mogła być wyższa niż 22 508, 14 zł. W sprawach o zniesienie współwłasności skarga kasacyjna nie jest natomiast dopuszczalna, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 150 000 zł (art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c.).

Postanowienie Sądu Okręgowego zaskarżył w całości zażaleniem uczestnik T. M., zarzucając naruszenie art. 398⁶ § 2 w związku z art. 519¹ § 4 pkt 4, art. 26 i art. 618 § 1 k.p.c. Na tej podstawie wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego skarga kasacyjna od postanowień sądu drugiej instancji w sprawie o zniesienie współwłasności albo w sprawie o dział spadku, rozstrzygających spory przewidziane w art. 618 § 1 k.p.c., nie jest dopuszczalna, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa

niż kwota określona w art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c., która *legis latae* wynosi 150 000 zł (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2001 r., II CZ 13/01, OSNC 2001, nr 12, poz. 181, z dnia 20 listopada 2009 r., II CSK 385/09, niepubl., i z dnia 28 stycznia 2016 r., III CZ 62/15, niepubl.). Dotyczy to także takiej sytuacji, w której na podstawie art. 618 § 2 k.p.c. nastąpiło przekazanie sprawy toczącej się odrębnie w procesie lub w postępowaniu nieprocesowym do postępowania o zniesienie współwłasności, a sąd orzekł w tym przedmiocie postanowieniem wstępnym (art. 618 § 2 k.p.c.). Wartość przedmiotu zaskarżenia w rozważanych sprawach determinuje co do zasady wartość interesu majątkowego, którego dotyczy złożony środek zaskarżenia. Oznaczenie tej wartości w skardze kasacyjnej nie ma wiążącego charakteru dla Sądu Najwyższego i podlega weryfikacji z pominięciem reguł określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia z dnia 13 marca 2015 r., III CZ 13/15, niepubl., i z dnia 13 stycznia 2017 r., III CZ 61/16, niepubl.).

Równolegle, w świetle ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, z zastrzeżeniem szczególnych sytuacji, wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną nie może przekraczać wartości przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu apelacyjnym. Innymi słowy, odpowiednie stosowanie do oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej przepisów art. 19 - 24 k.p.c. (art. 398²¹ w związku z art. 368 § 2 k.p.c.) nie może uzasadniać jej aktualizacji przez podwyższenie ponad wartość dotychczasową, a tożsamość zakresu rozstrzygnięcia kwestionowanego w apelacji i w skardze kasacyjnej wyłącza dopuszczalność oznaczenia w skardze wartości przedmiotu zaskarżenia w kwocie innej niż poprzednio w apelacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 1996 r. I CKN 21/96, OSNC 1997, nr 4, poz. 42, z dnia 19 czerwca 1997 r., III CZ 25/97, OSNC 1997, nr 10, poz. 162, z dnia 22 grudnia 2002 r., II UZ 11/02, OSNP (wkładka) 2002, nr 17, poz. 7, z dnia 7 sierpnia 2014 r., II CZ 30/14, niepubl., i z dnia 7 kwietnia 2017 r., V CZ 26/17, niepubl.).

Odnosząc te uwagi do okoliczności sprawy, należało zważyć w pierwszej kolejności, że w części, w której zażalenie uczestnika T.M. zostało skierowane przeciwko rozstrzygnięciu zawartemu w punkcie 1 zaskarżonego postanowienia, było ono niedopuszczalne (por. *a contrario* art. 394¹ § 1, 1¹ i 2

k.p.c.), a kontrola tego rozstrzygnięcia mogła być dokonana w ramach rozpoznawania zażalenia na odrzucenie skargi kasacyjnej (art. 380 w związku z art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c.).

W pozostałym zakresie, racją jest, że podana przez strony wartość przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu kasacyjnym nie jest wiążąca w kontekście badania dopuszczalności skargi kasacyjnej. Z materiału sprawy wynikało jednak, że zaskarżone skargą kasacyjną postanowienie zostało wydane na skutek apelacji od postanowienia wstępnego, orzekającego o żądaniu stanowiącym pierwotnie przedmiot odrębnej sprawy, która została przekazana do dalszego rozpoznania sądowi prowadzącemu postępowanie o zniesienie współużytkowania wieczystego (art. 618 § 1 zdanie drugie k.p.c.). W apelacjach złożonych przez wnioskodawcę i dwoje uczestników postępowania wartość przedmiotu zaskarżenia została oznaczona na kwotę 22 508, 14 zł i nie została zakwestionowana przez pozostałych uczestników. W tym stanie rzeczy, odwołując się do powołanej wcześniej judykatury, nie było podstaw, aby przyjąć, że wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej mogła być wyższa niż określona w apelacji.

Odmiennej konkluzji nie uzasadniały argumenty zażalenia, w których podnoszono, że zaskarżone rozstrzygnięcie rzutuje na legitymację wnioskodawcy do żądania zniesienia współużytkowania oraz że skarżący uczestnik T.M. nie otrzymał odpisu pisma wnioskodawcy wskazującego wartość przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu apelacyjnym, w związku z czym nie mógł się odnieść do tej kwestii. Ewentualne skutki rozstrzygnięcia sporu dla postępowania o zniesienie współużytkowania nie zmieniają bowiem tego, że wartość przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu apelacyjnym utrwaliła się na poziomie wskazanym przez apelujących bez sprzeciwu ze strony uczestnika T.M. i wobec niekwestionowanej tożsamości przedmiotu zaskarżenia nie mogła podlegać korekcie w postępowaniu kasacyjnym w celu osiągnięcia minimalnego progu dopuszczalności skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2017 r., III CZ 43/17, niepubl.).

Dostrzeżenia wymagało ponadto, na co trafnie zwrócił uwagę Sąd Okręgowy, że wartość oznaczona w apelacjach wnioskodawcy oraz dwojga uczestników

odpowiadała wartości wskazanej w pozwie, którym skarżący uczestnik zainicjował sprawę w przedmiocie ważności kwestionowanych umów, następnie przekazaną do rozpoznania w postępowaniu nieprocesowym o zniesienie współużytkowania. Chybiony okazał się tym samym argument zażalenia dotyczący niemożności odniesienia się przez skarżącego uczestnika do wartości przedmiotu zaskarżenia wskazanej w postępowaniu apelacyjnym. Skarżący w pozwie samodzielnie określił swój interes majątkowy w domaganiu się ustalenia nieważności umów na kwotę 22 508,14 zł, znacząco niższą od wartości przedmiotu sporu zadeklarowanej uprzednio przez wnioskodawcę w postępowaniu o zniesienie współużytkowania. Wartość ta następnie utrwaliła się w postępowaniu apelacyjnym, nie było zatem podstaw do jej podwyższenia w postępowaniu kasacyjnym. Na marginesie należało zauważyć, że wskazanie w pozwie wartości przedmiotu sporu w kwocie 22 508,14 zł wykluczało wniesienie skargi kasacyjnej w razie kontynuowania procesu w przedmiocie ustalenia nieważności umów (art. 398² § 1 k.p.c.), bez względu na skutki wyroku z punktu widzenia struktury własnościowej nieruchomości i legitymacji do żądania zniesienia współużytkowania wieczystego.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

aj